

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА

Кафедра практичної психології

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
Декан педагогічного
факультету О. Сефренко Т.О.
« 28 » серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
вибіркової навчальної дисципліни

Психологія бізнесу
освітнього рівня бакалавр
галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки
спеціальності 053 Психологія
ОПП «Практична психологія»,
«Психологія розвитку особистості»

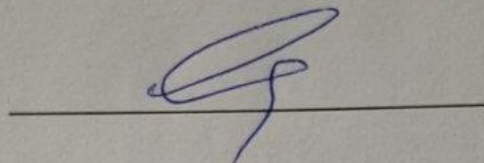
Шифр за навчальним планом ВВ2.15

Київ – 2024

Розробник: **Чанчиков І.К.**, доктор філософії з психології, викладач кафедри практичної психології

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри практичної психології "26" серпня 2024 року, протокол № 1.

Завідувач кафедри

Митник О.Я.

1. Опис навчальної дисципліни ВВ 2.15

Загальні характеристики дисципліни	Навчальне навантаження з дисципліни		Методи навчання і форми контролю
Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки	Кількість кредитів - 3		Методи навчання Пояснювально-ілюстративні методи.
Спеціальність (код, назва) 0.53 «Психологія» («Практична психологія»)	Загальна кількість годин - 90		
Освітній ступень: «бакалавр» (освітньо-професійна програма)	<i>Денна</i>	<i>Заочна</i>	Інтерактивні методи: <i>мікрОВікладання, інверсії, емпатії, інциденту</i>
	Лекції:		
	16		
вибіркова	Семінарські (практичні) заняття:		Рольовий тренінг. Розв'язування психологічних завдань.
	13		
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом: 1-й	Лабораторні заняття:		Форми поточного контролю: МКР
	Індивідуальна робота:		
Семестр: 1-2-й денна, заочна	Самостійна робота:		
Тижневе навантаження (год.) 2 год – аудиторне 1 семестр 3 год. – 2 семестр.	61		Форма підсумкового контролю: <i>іспит</i>
	Співвідношення аудиторних годин і годин СРС:		
	33%	67%	
Мова навчання - укр.			

Предмет вивчення освітнього компоненту: діяльність особистості у сфері бізнесу

Міждисциплінарні зв'язки з курсами «Загальна психологія», «Соціальна психологія», «Психологія управління», «Психологія праці», «Організаційна психологія», «Економічна психологія».

Мета і завдання навчальної дисципліни:

Метою викладання освітнього компоненту «Психологія бізнесу» є формування системного розуміння психологічних процесів, що впливають на ефективність бізнес-діяльності, а також розвиток практичних навичок застосування психологічних знань для вирішення бізнес-завдань.

Основними завданнями вивчення освітнього компоненту «Психологія бізнесу» є:

- формування знань про психологічні основи прийняття управлінських рішень, мотивації та поведінки в організаціях;
- розвиток вмінь аналізувати психологічні фактори, що впливають на успіх бізнес-проектів;
- розкриття ролі лідерства та групової динаміки у досягненні організаційних цілей;
- навчання сучасним методам та технікам управління стресом та підвищення продуктивності в бізнес-середовищі;
- формування навичок роботи з розвитком емоційного інтелекту та ефективної комунікації в діловому середовищі.

Основні результати навчання та компетентності згідно з вимогами освітньо-професійної програми:

Результати навчання	Компетентності
<p>ПР1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно комунікаційних технологій.</p> <p>ПР5. Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість.</p> <p>ПР9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.</p>	<p>ЗК1.Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях психологічної допомоги.</p> <p>ЗК7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).</p> <p>ЗК12. Здатність спілкуватися з представниками різних професійних груп та у міжнародному контексті.</p> <p>СК4. Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу) з використанням науково верифікованих методів та технік.</p>

II. Примірний тематичний план дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 3 кредити ЄКТС 90 годин.

№ з/п	Назви модулів і тем	Кількість годин (денна форма навчання)					Кількість годин (заочна(вечірня) форма навчання)				
		Аудиторні	Лекції	Семінарські	Практичні	СРС	Аудиторні	Лекції	Семінарські	Практичні	СРС
Змістовий модуль 1.. Теоретичні засади вивчення психології бізнесу											
1.1	Тема 1. Психологія бізнесу як міждисциплінарна наука	2	2			5					
1.2	Тема 2. Характеристика психологічних ознак підприємництва	4	2		2	6					
1.3	Тема 3. Проблема особистості в бізнесі	4	2		2	9					
1.4	Тема 4. Психологія ділового спілкування у підприємстві	4	2		2	10					
	МКР № 1					2					
	Разом за змістовим модулем 1	14	8		6	32					
Змістовий модуль 2. Прикладні проблеми психології бізнесу											
2.1	Тема 1. Специфіка ведення бізнесу у підприємницькій організації	4	2		2	5					
2.2	Тема 2. Психологічна сутність підприємницької діяльності	4	2		2	10					
2.3	Тема 3. Психологічні особливості рекламної політики	3	2		1	7					
2.4	Тема 4. Психологічні особливості роботи в команді	4	2		2	7					
	МКР № 2					2					
	Разом за змістовим модулем 2	15	8		7	31					
Разом:		29	16		13	61					

III. Зміст навчальної дисципліни за модулями і темами:

№ з/п	3.1. Назва модулів, тем та їх зміст	К-сть годин	
		Всього	в т.ч. лекцій
1.	Змістовий модуль 1. Теоретичні засади вивчення психології бізнесу		
1.1	Тема 1. Психологія бізнесу як міждисциплінарна наука Психологія бізнесу як науково-прикладна галузь психологічної науки. Структура, функції та основні категорії психології бізнесу. Аналіз категорій «підприємець», «бізнесмен», «менеджер». Зв'язок між поняттями „управління”, „підприємництво”, „бізнес”. Перспективи розвитку науки. Проблема методу та методології психології бізнесу. Основні та специфічні принципи науки. Характеристика основних методів психології бізнесу. Методика використання методів групової роботи і вирішення групових завдань (мозковий штурм, метод синектики, метод соціально-психологічного тренінгу).	2	
1.2	Тема 2. Характеристика психологічних ознак підприємництва Поняття про підприємницьку активність, її рівні та види. Ризик, його види і функції. Ситуації невизначеності та ризику. Лідерство і процес міжособистісної взаємодії. Теорії походження лідерства. Творчість або інноваційна поведінка. Типологія підприємців за їх ставленням до інновацій. Основні рекомендації відносно підвищення креативних здібностей підприємців.	2	
1.3	Тема 3. Проблема особистості в бізнесі Особистість як центральна постать підприємницького процесу. Типологія підприємців і бізнесменів. Психологічні відмінності між підприємцем і бізнесменом.	2	

1.4	<p>Тема 4. Психологія ділового спілкування у підприємстві та бізнесі</p> <p>Поняття спілкування в соціально-психологічному вимірі. Структура ділового спілкування. Етико-психологічні принципи ділової взаємодії.</p>	2		
II	<p>Змістовий модуль 2. Прикладні проблеми психології бізнесу</p> <p>Тема 1. Специфіка ведення бізнесу у підприємницькій організації</p> <p>Види організацій за кількісним критерієм: малі, середні, великі та їх характеристики. Класифікація організацій за якісними критеріями криза управлінської свідомості як наслідок зміни організаційної структури. Соціально-психологічне середовище організації.</p> <p>Тема 2. Психологічна сутність підприємницької діяльності</p> <p>Психологічні особливості підприємницької діяльності. Система психодіагностичних методик для вивчення психологічних особливостей підприємницької діяльності. Комплекс активних методів і форм психологічної підготовки підприємців до підвищення ефективності підприємницької діяльності.</p> <p>Тема 3. Психологічні особливості рекламної політики</p> <p>Традиційні та нетрадиційні погляди на сутність реклами, види реклами. Моделі психіки людини та їх використання при створенні реклами. Особливості впливу реклами на споживача. Використання образу-носія в рекламі.</p> <p>Тема 4. Психологічні особливості роботи в команді</p> <p>Поняття «команди» в психологічній науці. Психологічний аналіз змісту та суттєвих характеристик конкурентноздатної команди. Аналіз комплексу методик для вивчення особливостей конкурентноздатної команди. Система тренінгових занять для формування конкурентноздатної команди.</p>	2		
		2.1	2	
		2.2	2	
		2.3	2	
2.4	2			

4.1. Плани семінарських занять

Змістовий модуль 1. Теоретичні засади вивчення психології бізнесу

Семінарське заняття 1. Тема 2. Характеристика психологічних ознак підприємництва

1. Психологічні аспекти мотивації підприємницької активності.
2. Вплив когнітивних упереджень на процес прийняття рішень підприємцем.
3. Особливості формування психологічної готовності до ризику.
4. Лідерські якості підприємців: порівняльний аналіз ефективних моделей лідерства.
5. Роль емоційного інтелекту у підприємницькій діяльності.
6. Психологічні інструменти для розвитку інноваційного мислення.

Семінарське заняття 2. Тема 1.3. Проблема особистості в бізнесі

1. Типологія мотивацій особистості підприємця.
2. Психологічні детермінанти самореалізації у підприємницькій діяльності.
3. Особистісні риси підприємців: відмінності між стартаперами та власниками стабільного бізнесу.
4. Особливості побудови професійної ідентичності підприємця.
5. Вплив самооцінки на ефективність підприємницької діяльності.
6. Методи розвитку психологічної стійкості підприємця.

Семінарське заняття 3. Тема 1.3. Психологія ділового спілкування у підприємстві та бізнесі

1. Особливості невербальної комунікації у діловому середовищі.
2. Вирішення конфліктів у бізнес-комунікації: психологічні стратегії.
3. Роль довіри у ділових стосунках та способи її формування.
4. Вплив культурних відмінностей на ділове спілкування.
5. Техніки активного слухання у бізнесі.
6. Особливості комунікації у віртуальному бізнес-середовищі.

Змістовий модуль 2. Прикладні проблеми психології бізнесу

Семінарське заняття 3. Тема 2.1 Специфіка ведення бізнесу у підприємницькій організації

1. Психологічні особливості адаптації працівників до змін у структурі організації.
2. Вплив організаційної культури на мотивацію працівників.
3. Психологічні бар'єри у процесі прийняття управлінських рішень.
4. Стратегії формування позитивного соціально-психологічного клімату в організації.
5. Методи психодіагностики у вивченні організаційної поведінки.
6. Вплив стресу на ефективність роботи у підприємницьких структурах.

Семінарське заняття 4. Тема 2.2 Психологічна сутність підприємницької діяльності

1. Роль особистісних цінностей у підприємницькій діяльності.
2. Вплив професійного вигорання на ефективність підприємницької діяльності.
3. Методи формування навичок управління часом у підприємців.
4. Психологічні особливості успішного запуску стартапів.
5. Вплив особистісної відповідальності на досягнення бізнес-цілей.
6. Використання когнітивно-поведінкових технік у підвищенні ефективності підприємницької діяльності.

Семінарське заняття 5. Тема 2.3 Психологічні особливості рекламної політики

1. Психологічний вплив кольору та форми у рекламі.
2. Використання архетипів у створенні рекламних образів.
3. Ефект повторення як психологічний інструмент у рекламі.
4. Особливості формування споживчої лояльності через рекламні кампанії.
5. Методи оцінки ефективності рекламних впливів.
6. Вплив соціальних медіа на психологію споживача.

Семінарське заняття 6. Тема 2.3 Психологічні особливості роботи в команді

1. Типологія ролей у команді та їх психологічні характеристики.
2. Формування групової згуртованості як фактора ефективної командної роботи.
3. Вплив особистісних характеристик на командну динаміку.
4. Методи запобігання та вирішення конфліктів у команді.
5. Роль емоційної підтримки у формуванні успішної команди.
6. Психологічні особливості побудови довіри між членами команди.

4.2. Організація самостійної роботи студентів

№ з/п	Зміст завдання	Форма звітності
1.	Створення бізнес-плану власної бізнес-ідеї	Презентація таблиці на сем.з.1 (модуль 1)
2.	Розробка технологічного конвеєру та організаційної структури бізнесу процесу.	Презентація таблиці на сем.з.2 (модуль 1)
3.	Написання посадових інструкцій та розробка стратегії підбору працівників.	Презентація інструкції на

		сем.з.3 (модуль 1)
4.	Психологічна діагностика особистості підприємця.	Презентація критеріїв на сем.з.4 (модуль 2)
5.	Створення програми адаптації нових співробітників для підприємства	Презентація рекомендацій на пр.з.5 (модуль 3)
6.	Створення бренду компанії.	Презентація на сем.з.6 (модуль 3)

V. Засоби діагностики успішності навчання

Форми і методи поточного контролю

Доповіді, презентації студентів на лабораторних заняттях, виконання ІНДЗ, трьох МКР.

Використання методів самостійної роботи студентів по осмисленню та засвоєнню матеріалу – самостійний пошук інформації, конспектування першоджерел, ведення психологічних тематичних словників, написання рефератів.

V. Форма підсумкового контролю успішності навчання: іспит

Питання до іспиту

1. Психологія бізнесу як міждисциплінарна наука.
2. Місце і роль психології бізнесу в системі наук.
3. Характеристика предмету та завдань психології бізнесу.
4. Основні категорії психології бізнесу.
5. Психологічні теорії підприємництва.
6. Соціологічні теорії підприємництва.
7. Загальна характеристика психологічних ознак підприємництва.
8. Психологічний рівень підприємницької активності.
9. Поведінковий рівень підприємницької активності.
10. Соціальний рівень підприємницької активності.
11. Потребово-мотиваційна сфера особистості підприємця.
12. Механізм детермінації поведінкової активності.
13. Співвідношення понять “підприємництво” та “бізнес”.
14. Проблема ризику в підприємстві. Основні напрями вивчення бізнесу.
15. Види ризику.

16. Основні ознаки підприємницького ризику.
17. Суть лідерства в бізнесі.
18. Основні теорії походження лідерства.
19. Вплив лідерства на процес підприємницької діяльності.
20. Творчий компонент особистості підприємця.
21. Характеристика типів інновацій за Й. Шумпетером.
22. Інноваційний процес та його ознаки.
23. Психологічні ознаки інноваційної поведінки.
24. Психологічні вимоги до особистості бізнесмена.
25. Методи вивчення особистості бізнесмена.
26. Особистісний рівень підприємницької активності.
27. Методи впливу на особистість у бізнесі.
28. Гендерні стереотипи і обмеження щодо ведення бізнесу.
29. Причини недосягнення успіху у бізнесі.
30. Типологія підприємців за Й. Фрейліхом.
31. Типи керівників у вітчизняній практиці.
32. Позиції особистості в бізнесі.
33. Підприємець і менеджер: спільне та відмінне.
34. Загальна характеристика організації.
35. Причини створення організації.
36. Етапи створення організації.
37. Функції організації.
38. Форми організації.
39. Поняття кризи управлінської свідомості.
40. Відкритість підприємницької організації.
41. Структурованість підприємницької організації.
42. Інноваційність підприємницької організації.
43. “Закрита” модель організації.
44. “Відкрита” модель організації.
45. “Випадкова” модель організація.
46. “Синхронна” модель організації.
47. Професійна спрацьованість організаційної групи.
48. Згуртованість групи.
49. Сумісність членів групи.
50. Психологічний клімат в групі.
51. Основні напрямки психологічної підтримки підприємницьких груп.
52. Психологічне консультування.
53. Професійний добір і відбір кадрів.

54. Соціально-психологічний тренінг як засіб підвищення професійної компетентності кадрів.
55. Професійна підготовка і перепідготовка підприємницьких кадрів.
56. Консалтинг як один із видів допомоги підприємцям.
57. Професійна орієнтація підприємців.
58. Планування кар'єри сучасного бізнесмена.
59. Регресивний розвиток особистості бізнесмена.
60. Групова відповідальність у підприємницькій діяльності.
61. Особливості ділового спілкування.
62. Психологічні бар'єри спілкування.
63. Механізми психологічного впливу в процесі спілкування.
64. Етнопсихологічні особливості учасників ділової взаємодії.
65. Характеристика основних стилів керівництва.
66. Психологічні особливості прийняття управлінських рішень у бізнесі.
67. Конфлікти в організації.
68. Типологія конфліктів.
69. Динаміка протікання конфліктів.
70. Способи врегулювання конфліктів.
71. Методи вирішення групових завдань у підприємницькій діяльності.
72. Реклама як засіб реалізації та збуту продукції.

Критерії оцінювання знань студентів

Вимоги до знань та умінь студентів	Максимальна кількість балів, оцінка за шкалою ECTS
Повно й ґрунтовно володіє знаннями, фактичною інформацією та поняттєвим апаратом, в логічній послідовності передає знання першого та другого модуля з відповідним аналізом й узагальненням вивченого. Простежувався зв'язок теоретичного матеріалу з практикою.	А: 90 – 100 б.
Свідомо володіє знаннями, фактичною інформацією та поняттєвим апаратом, в логічній послідовності передає знання першого та другого модуля з відповідним аналізом й узагальненням вивченого.	В: 80 – 89 б.

Свідомо володіє знаннями, фактичною інформацією та поняттєвим апаратом. Проте відсутня логічна послідовність у викладі матеріалу, відсутні певні висновки щодо викладеної інформації.	C: 70 – 79 б.
Знання модулів передаються зазубреними з підручників (з конспекту) фразами. Відсутня логічна послідовність у викладі навчального матеріалу, відсутні певні висновки щодо викладеної інформації.	D: 65 – 69 б.
Знання модуля передаються тільки за допомогою певних питань з боку викладача.	E: 60 – 69 б.

Розрахунок максимальної кількості балів, що присвоюються студентам

Вид діяльності	Максимальна кількість балів за одиницю	Кількість одиниць до розрахунку	Всього
Виконання завдання для самостійної роботи (домашнього завдання)	10	6	60
Робота на практичному занятті (в тому числі доповідь, виступ, повідомлення, аналіз фільмів, участь у дискусії)	5	6	30
Модульна контрольна робота	5	2	10
максимальна кількість балів			100

VI. Навчально-методична карта дисципліни

Всього - 90 год., лекції - 16 год., практичні -13 год.,самостійна робота - 61 год.

Тиждень	1	2	3	4	5	6	7	8
Модулі	Модуль 1				Модуль 2			
Лекції (год)	2	2	2	2	2	2	2	2
Дати	12.02.2025	14.02.2025	05.03.2025	10.03.2025	18.03.2025	20.03.2025	25.03.2025	02.04.2025
Теоретичні розділи	Теоретичні засади вивчення психології бізнесу				Прикладні проблеми психології бізнесу			
Теми лекцій	Психологія бізнесу як міждисциплінарна наука	Характеристика психологічних ознак підприємництва	Проблема особистості в бізнесі	Психологія ділового спілкування у підприємстві	Специфіка ведення бізнесу у підприємницькій організації	Психологічна сутність підприємницької діяльності	Психологічні особливості рекламної політики	Психологічні особливості роботи в команді
Практичні заняття (год)	2		2	2	2	3		2
Дати	15.02.2025		21.02.2025	26.02.2025	04.03.2025	10.03.2025		17.03.2025
Теми практичних занять	Характеристика психологічних ознак підприємництва		Проблема особистості в бізнесі	Психологія ділового спілкування у підприємстві	Специфіка ведення бізнесу у підприємницькій організації	Психологічна сутність підприємницької діяльності		Психологічні особливості роботи в команді
Самостійна робота	Ведення словника. Підготовка до практичних занять №1 - 2. Виконання інших завдань, передбачених у п.4.2. цієї програми. Підготовка до модульного контролю №1.			Ведення словника. Підготовка до практичних занять № 3 - 4..Опрацювання статей. Підготовка конспектів – першоджерел. Виконання інших завдань передбачених у п.4.2. даної програми. Підготовка до модульного контролю № 2.				
Види контролю	<i>Поточний контроль:</i> усні відповіді на практичних; тестові форми контролю для визначення рівня залишкових знань; усний захист завдань на практичних заняттях. <i>Модульний контроль №1- 2.</i>							
	ЗАЛІК							

VII. Інформаційні джерела для вивчення курсу

Базова

1. Бутко М.П., Неживенко А.П., Пета Т.В. Економічна психологія. Навч. посібн. Київ: Центр учбової літератури, 2016. 232 с.
2. Гусєва О.Ю., Легомінова С.В., Воскобоева О.В., Ромащенко О.С., Хлевицька Т.Б. Психологія підприємництва та бізнесу: навч. посібн. Київ : Державний університет телекомунікацій, 2019. 257 с.
3. Жигайло Н.І., Кохан М.О., Данилевич Н.М. Психологія бізнесу: навч. посібн. Львів: Видав. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2018. 256 с.
4. Мілютіна К.Л., Трофімов А.Ю. Психологія сучасного бізнесу : навч. посібн. Київ: Видавництво Ліра-К, 2019. 168 с.
5. Підприємництво та бізнес-культура : підручн. / [Л.О. Лігоненко, Г.Л. Піратовський, І.В. Молоштан та ін.] ; за заг. ред. Л.О. Лігоненко ; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Київ. нац. торг.-екон. ун-т. Київ : КНТЕУ, 2020. 507 с.

Допоміжна

1. Баранівський В.Ф., Терещенко Л.Ф. Психологія бізнесу (практикум) [Текст] [Текст]: навч. посіб. Київ : Інтерсервіс, 2010. 152 с.
2. Данчева О., Швалб Ю. Практична психологія в економіці та бізнесі: навч. посібн. Київ: Лібра, 1999. 270 с.
3. Жигайло Н. Психологія бізнесу, лідерства та комунікацій як перспективний науковий напрям в Україні та Європі. Вісник Львівського університету. Серія психологічні науки. 2018. Вип. 3. С. 103–108.
4. Карамушка Л.М. Психологія управління: навч. посібн. Київ : Міленіум, 2003. 344 с.
5. Кучеренко В.Р. Основи бізнесу. Практичний курс (збірник вправ, задач, тестів та ситуаційних завдань): навч. посіб. / за заг. ред. В.Р. Кучеренко [В.Р. Кучеренко, Н.В. Доброва, Я.П. Квач, М.М. Осіпова. Київ : Центр учбової

літератури, 2010. 176 с.

6. Кайдалова Л.Г., Пдяка Л.В. Психологія спілкування: навчальний посібник. – Х.: НФаУ, 2011. – 132 с.
7. Пачковський Ю.Ф. Психологія підприємництва. Навчальний посібник / Пачковський Ю.Ф. – К.: Каравела, 2017. – 416 с.